

Odborné termíny užívané ve speciální pedagogice

Aberace – odchylka, úchylka

Abnormita – nepravidelnost, odchylka od obvyklého jevu

Abortus – potrat

Abrachius – jsoucí bez paže, nemající horní končetinu

Absence – nepřítomnost, vzdálenost, v lékařství ztráta vědomí, paměti, krátkodobý stav nehlubokého bezvědomí

Absorpce – pohlcování, pohlcení (jedné látky povrchem druhé), vstřebání

Abstinence – zdrženlivost, zdržování se požitků

Abstrakce – myšlenkový proces zjišťující obecné, podstatné a skutečné po vyloučení odlišností a zvláštností, vytváření obecných poznatků

Absurdní – sluchu nepříjemný, nevhodný, pošetilý, nesmyslný, nelogický

Acidita – kyselost

Adaptace – přizpůsobení, přizpůsobivost

Adenoidní – žláze podobný, žlázovitý

Adolescence – dospívání, dorůstání, dozrávání

Adopce – přijetí za vlastní, osvojení

Afázie – nemluvení, částečná nebo úplná ztráta již nabitě schopnosti řeči

Afekt – hnutí mysli, vzrušení, rozčilení

Aferentace – přinášení, donášení zpráv (aferentní dráhy – nervové dráhy přinášející podnět)

Afonie – ztráta hlasu, ztráta schopnosti tvořit hlas jako projev choroby

Afrázie – neschopnost tvořit správné věty, nemluvnost

Aftongie – porucha řeči nervového původu

Agens – jednající, dělající činitel, původce

Agnózie – ztráta schopnosti vnímat, chápat, rozeznávat předměty, osoby

Agónie – údobí před smrtí, smrtelný zápas

Agrafie – chorobná neschopnost psát, písemně se vyjadřovat

Agramatismus – neschopnost tvořit mluvnický správné tvary

Agrese – přikročit, napadat, napadení, útok

Achromatopsie – barvoslepost, neschopnost vidět barvu

Achromazie – vada způsobující částečnou nebo úplnou barvoslepost

Akalkulie – neschopnost počítat

Akcelerace – zrychlení, zrychlování, urychlení

Akinézie – neschopnost pohybu, nehybnost

Akomodace – přizpůsobení, připodobnění

Aktivita – činnost, horlivost

Akupedie – výchova jedinců s poruchami sluchu

Akupunktura – léčebné vpichování jehel do určitých částí těla, používané hlavně k odstranění bolesti

Alálie – vývojová vada řeči různého stupně

Albinismus – částečný nebo úplný nedostatek kožního barviva v těle

Aléla – dědičný základ znaku, také alelomorfa

Alergie – přecitlivělost, porušený stav imunitní reaktivity

Alexie – chorobná neschopnost číst, nerozvinutí nebo ztráta schopnosti číst

Alternace – střídání, nahrazování, střídání práce zdravé a postižené horní končetiny

Altruismus – nezištnost, nesobeckost, jednání ve prospěch druhých lidí

Amauróza – slepota, černý zákal

Ambivalence – obojetnost, dvojakost, současně se vyskytující láska a nenávisť k téže osobě nebo předmětu

Amblyopie – tupozrakost

Ambulantní – chodící, pohybující se

Amelie – vrozené úplné nevyvinutí končetin

Ametropie – chybné vidění, porucha lomivosti oka, kdy se rovnoběžně paprsky nespojují na sítnici, ale před ní nebo za ní

Amnézie – oslabení, ztráta paměti při duševních poruchách

Amorální – nemorální, nemravní

Amuzie – nehudebnost, neschopnost rozpoznat melodii a porozumět hudbě

Anakúze, anakúzie – neslyšení, hluchota, neschopnost slyšet

Analeptika – léky zvyšující činnost životně důležitých orgánů

Analgetika – léky zmírňující, utišující bolest

Analýza – rozklad, rozebrání složitějšího na jednodušší

Anamnéza – rozpomenutí, část zdravotního záznamu, kde se zaznamenává dřívější stav pacienta, zvláště choroby

Anartrie – porucha článkování v řeči, porucha výslovnosti

Anatomie – členění, rozdělování, nauka o normální stavbě těla
Anestézie – znecitlivění (ne umrtvení)
Anomálie – nepravidelnost, odchylka od normy
Anopie, anopsie – neschopnost vidět při zdravé sítnici
Anorexie – ztráta chuti k jídlu, nechutenství, odmítání jídla
Antagonický, antagonistický – protichůdný, opačně působící
Anticipace – předjímání, předvídání, předčasný výskyt nějakého jevu
Antiepileptika – léky proti epilepsii, padoucnici
Antipatie – odpor, nechuť, nelibost, nenávisť, nelibost
Antropofobie – strach před stykem s lidmi
Antropologie – nauka o vzniku a vývoji člověka a jeho tělesných vlastnostech
Antropometrie – měření lidského těla
Anurie – zástava tvorby a vylučování moči
Apatie – lhostejnost, nezájem, netečnost
Aplazie – vrozené nevyvinutí některého orgánu, některé části těla
Apoplexie – mrtvice, náhlé selhání funkce některého životně důležitého orgánu
Apraxie – porucha CNS, neschopnost konat obvyklé úkony jako projev choroby
Aprosexie – neschopnost soustředit myšlenky, snížená nebo nedostatečná pozornost vnímání
Aritmastenie – snížená schopnost až neschopnost práce s čísly
Arterioskleróza – kornatění, tvrdnutí tepen
Arteterapie – léčba uměním jako speciální druh psychoterapie
Artikulace – článkování hlásek mluvidly při vyslovování
Artritida – zánět kloubu
Artróza – onemocnění kloubu
Arytmie – nepravidelná srdeční činnost
Asanace – ozdravení, zlepšování, úprava objektu
Asociace – sdružování představ, shlukování
Asomnie – nespavost, nedostatečný spánek, také insomnie
Astenie – celková slabost, vyčerpanost, ztráta sil
Astenopie – chabozrakost, slabozrakost, nezřetelné vidění
Astigmatismus – porucha vidění způsobená nesprávným zakřivením rohovky
Ataxie – porucha koordinace pohybů při nervových onemocněních
Atonie – ztráta napětí svalů, svalová ochablost
Atrofie – nedostatečná výživa, chřadnutí, zakrnění
Atypie – zvláštnost, odchylka od normy
Audimutita – hluchoněmost
Audiogram – grafický záznam výsledku audiometrického měření stavu sluchu
Audiometr – elektroakustický přístroj k měření stavu sluchu
Auditivní – sluchový
Aura – vánek, vanutí, předzvěst záchvatu, bezprostřední známky blížícího se záchvatu
Autismus – stav osamocení, chorobné obrácení k vlastní osobě, zamlklost, uzavřenost
Autoregulace – „řízení sebe sama“, sebeovládání, schopnost jedince řídit cíleně volní jednání
Azyl – útočiště, ve speciální pedagogice dříve jako azyl označována zařízení, kde bylo pečováno o těžce defektní osoby
Bacil – tyčinka, tyčinkový mikrob
Balneologie – nauka o léčivých vodách, lázních a jejich účinků na lidský organismus
Balneoterapie – lázeňská léčba
Bazální – základní, k základně patřící, spodinový
Benigní – dobrotivý, neškodný, nezahoubný
Bilabiální – obouretný, tvořený dvěma rty
Bilaterální – dvoustranný
Bilingvismus – dvojjazyčnost, užívání dvou jazyků
Binaurální – týkající se obou uší, určený pro obě uši
Binokulární – týkající se obou očí, určený pro obě oči
Biopsie – vyšetřování živých tkání mikroskopem pro stanovení diagnózy
Bipolární – dvojpólový, mající dva póly
Bradycardie – zpomalené vyslovování, protahovaný způsob řeči
Bradypsychismus – zpomalení duševní činnosti
Centrální – střední, ústřední, hlavní
Cerebrální – mozkový, k mozku patřící
Cirkulace – oběh, koloběh

Cyanóza – modrofialové zbarvení sítnice a kůže okrajových částí těla
Daktylogie – posuňková řeč pro dorozumívání hluchoněmých
Daltonismus – barvoslepost
Debilita – zaostalost, slabost, lehká forma slabomyslnosti (zastarale)
Defekt – poškození, porucha, vada
Defektologie – nauka o tělesných, smyslových, duševních a sociálních vadách člověka
Deformace – změna tvaru, porušení tvaru, znetvoření
Degenerace – odchýlení od pravidla, úbytek sil, úpadek, vývojový ústup
Dekompenzace – porušení kompenzace, selhání
Delikt – přečin, trestný čin
Demence – tupost, pošetilost, zblbělost
Dentice – prořezávání zubů, tvoření zubů a jejich růst
Deprese – sklíčenost, skleslost, stísněnost
Deprivace – ztráta, odstranění něčeho, strádání z nedostatku duševních nebo citových potřeb
Dermatitida, dermitida – zánět kůže
Destrukce – zničení, rozboření, zkáza
Determinace – určení, vymezení pojmu
Deviace – odchylka, úchylka, odklon od normy
Diagnóza – rozpoznání, určení choroby
Didaktika – teorie vyučování
Dieta – životospráva, lékařem stanovený způsob výživy
Diference – rozdíl, různost
Difícilní – nesnadno ovladatelný, neukázněný, nesnášenlivý, těžko vychovatelný
Difúzní – rozptýlený, ohraničený
Dichromatsie, dichromazie – forma barvosleposti, schopnost rozlišovat jen dvě základní barvy
Dioptrie – jednotka pro optickou mohutnost čočky
Disimulace – zastírání, zatajování, zamlčování bolesti, choroby nebo jejich příznaků
Diskriminace – rozlišování, vyřazování (ze společnosti), pronásledování
Dislokace – rozmístění, rozložení, změna polohy
Dispenzarizace – poskytnutí všestranné léčebné péče, vydělení nemocných a pak péče o ně v příslušném zdravotnickém zařízení
Dispozice – náchylnost organismu k určité chorobě, sklon k určitému jednání
Distancovat se – odstupovat od, odtahovat se, vzdalovat se
Divergentní – rozbíhavý, rozbíhající se, neshodný
Dominance – převládání
Dysartrie – porucha článkovací složky mluvy
Dysfázie – porucha schopnosti mluvit, stížené mluvení, lehčí forma afázie
Dysfonie – hlasová porucha, nesprávná hlasová funkce, nenormální tvoření hlasu
Dysfrázie – chorobná porucha řeči, nesouvislá řeč, porucha schopnosti správně vyjádřit něčí myšlenku
Dysfrenie – duševní psychotické onemocnění
Dysfunkce – porucha činnosti, poškozená činnost
Dysgnózie – porucha poznávací schopnosti, porucha identifikace a poznání předmětů na základě poruchy vyšší korové analýzy a syntézy určitého druhu podnětů
Dysgrafie – specifická porucha psaní, písemného vyjadřování
Dysgramatismus – porucha schopnosti tvořit mluvnicky správné tvary
Dyskalkulie – specifická porucha matematických schopností, nerozvinutá schopnost užívat početních symbolů
Dyskinéza – porušená schopnost pohybu
Dyslalie – porucha řeči zvaná patlavost
Dyslexie – specifická porucha čtení, špatné pochopení smyslu psaného slova
Dysortografie – specifická porucha pravopisu, neschopnost správně gramaticky psát
Dysplazie – nesprávný vývoj orgánu nebo tkáně
Dyspraxie – lehčí forma apraxie, porušená schopnost konat obvyklé úkony
Dysrytmie – porušená schopnost rytmizace pohybů nebo mluvního projevu
Dystonie – porucha normálního svalového napětí
Dystrofie – porucha výživy
Edém – otok, nahromadění tekutiny, moku ve tkáních
Efekt – výsledek, účinek působení
Egocentrismus – postoj, při kterém se jedinec pokládá za střed všeho dění kolem, sobeckost, zaměření na sebe sama
Echo – stav, kdy nemocný pouze bezděčně opakuje, napodobuje to, co je vyjádřeno následující částí složeného slova
Echofrázie – nemocný opakuje koncové slabiky slova nebo i mluvní celky, také *echolalie*

Echografie – chorobné napodobování viděného písma nebo pohybů píšící osoby nemocným

Echokinéza – napodobování pozorovaných pohybů, hlavně gestikulace a mimiky

Elektivní – výběrový, vybírající, na výběr daný

Elektrokardiografie – metoda vyšetřování srdce, při níž se zaznamenávají pomocí elektrokardiografu bioelektrické potenciály srdečního svalu

Elektroterapie – elektroléčba, využívání elektrické energie k léčebným účelům

Element – základní složka, součást

Embryo – rostlinný nebo živočišný zárodek

Emetropie – správný poměr mezi lomivostí optických prostředí a optickou osou

Emoce – silné hnutí mysli, cit, citový vzruch, dojetí

Empatie – vcítění, schopnost prožívat city, myšlenky a jednání druhého jedince v sobě samém

Encefalitida – zánět mozku

Encefalografie – rentgenové vyšetření mozkových prostorů

Encefalomyelitida – současný zánět mozku a míchy

Encefalopatie – souhrnné označení pro veškerá onemocnění mozku

Endogenní – vnitřního původu, z vnitřních příčin

Endokrinní – týkající se žláz s vnitřní sekrecí

Enuréza – bezděčné chorobné pomočování

Epidemie – hromadný výskyt nakažlivé choroby

Epilepsie – padoucnice

Eretický – podrážděný, vzrušený, neklidný

Ergoterapie – léčba prací

Etiologie – nauka o původu, o příčinách

Etopedie – úsek speciální pedagogiky zabývající se rozvojem, výchovou a vzděláním dětí s poruchami chování

Euforie – příjemný stav tělesné a duševní pohody

Exaktní – vědecky přesný, založený na matematických výpočtech nebo metodách

Exogenní – zevnějšího původu, z vnějších příčin

Extenze – natažení, natahování

Extrapiramidový – jsoucí mimo pyramidové (jehlancovité)

Farmakologie – nauka o účinku léků na živý organismus

Fétus – plod od 3. měsíce po početí do porodu

Fisura – rýha, trhlina, štěrbin, rozštěp

Fixace – upevnění, zachycení, ulpění

Flegmatik – člověk klidné, chladnokrevné až lhostejné, netečné povahy

Fobie – strach, hrůza

Fonace – tvoření a vydávání hlasu

Fonetika – nauka zabývající se zvukovou stránkou řeči

Foniatrie – lékařský obor zabývající se vadami řeči, hlasu a jejich léčením

Fototerapie – léčení světlem, světelnými paprsky

Funkce – činnost

Fylogeneze – historický vývoj živých organismů od nejjednodušších ke složitějším

Fyziognomie – podoba, výraz obličeje, tvářnost, povaha

Fyziologie – nauka o životních funkcích zdravého organismu

Fyzioterapie – léčení chorob fyzikálními prostředky

Ganglie – nervová uzlina

Geneze – vznik, původ, zrod

Genotyp – soubor všech dědičných informací organismu, genetická konstituce organismu

Geriatrie – věda zabývající se komplexní péčí o stárnoucí generaci a léčením nemocí stáří

Gerontofilie – pohlavní sklon k osobám věkem mnohem starším

Gnozeologie – teorie poznání

Gymnastika – tělesná cvičení

Gynekologie – ženské lékařství

Habituální – návykový, obvyklý, častý, často se opakující

Helioterapie – léčení slunečním zářením

Hemeralopie – šeroslepost, špatné vidění za šera

Hemiparaplégie – poloviční paraplegie, tj. ochrnutí jen jedné končetiny

Hemiparéza – poloviční paréza, částečné ochrnutí jedné poloviny těla

Hemiplégie – ochrnutí, úplné ztráta hybnosti na jedné polovině těla

Hemisféra – polokoule

Hemofilie – náklonnost ke krvácení, dědiční krvácivost u mužů, přenášená ženami

Heredita – dědičnost

Hermafroditismus – obojohlavnost, výskyt mužských i ženských pohlavních orgánů u téhož jedince

Homosexualita – pohlavní náklonnost k osobě téhož pohlaví

Hospitalismus – patologický stav s negativní psychickou reakcí k hospitalizaci, vyvolaný dlouhým pobytem v nemocnici

Hydrocefalie – vodnatelnost mozku, zmnožení tekutiny (likvoru) v mozkových dutinách

Hydroterapie – vodoléčba

Hyperaktivita – chorobné nadměrné zvýšení činnosti

Hyperdaktylie – vrozený nadměrný počet prstů, také polydaktylie

Hyperfunkce – zvýšená činnost některého orgánu

Hyperglykémie – zvýšená koncentrace cukru v krvi

Hyperlordóza – nadměrné prohnutí páteře dopředu v části bederní

Hypermetropie – dalekozrakost

Hypertrofi – zbytnění, nadměrný růst některého orgánu nebo jeho části zvětšením jednotlivých buněk

Hypnotika – uspávací prostředky

Hypoaktivita – chorobné snížení činnosti

Hypofunkce – chorobně snížená činnost

Hypoglykémie – snížená koncentrace cukru v krvi

Hypochondrie – sklon k zveličování nebo vsugerování si nemoci, sklon považovat domnělé nebo bezvýznamné poruchy zdravotního stavu za mnohem vážnější

Hypotrofi – nedostatečná výživa, omezení růstu některého orgánu nebo tkáně

Hypotyroidismus – chorobný stav vyvolaný sníženou nebo zaniklou činností štítné žlázy

Hysterie – předrážděnost, popudlivost nervového původu, druh neurózy

Cholerik – prudký, vznětlivý, popudlivý člověk

Chromatopsie – přechodné vidění barevných skvrn, barevné vidění

Chromozóm – tyčinkovitý útvar vyskytující se v jádru buňky, složený ze dvou chromatid a viditelný v průběhu dělení

Chronický – trvající delší dobu, stálý, vleklý

Identický – totožný, souhlasný, stejný

Idiocie – těžký stupeň slabomyslnosti (zastarale)

Idioglosie – vlastní, osobitá řeč dítěte

Imaginace – představa, obrazotvornost, schopnost uměleckého zobrazení představ, v logopedii mylná představa

Imbecilita – střední stupeň slabomyslnosti (zastarale)

Imobilita – nepohyblivost, nehybnost

Impotence – neschopnost, bezmocnost

Incest – krvesmilství, pohlavní styk mezi blízkými příbuznými

Individuum – jedinec, jednotlivec

Infant – nemluvně, dítě

Infarkt – záhať, ischemická nekróza, odumření tkáně po zamezení přívodu krve z uzavřené tepny

Inferiorita – podřadnost, méněcennost. Zaostalost, podřízenost, stav, kdy jedinec nemůže být aktivně zapojen do společnosti

Inkluze – úplné splnutí

Inkoherence – nesouvislost, roztržitost, nedostatek soudržnosti, rozklad, rozpad

Instabilita – neklid, nápadná četnost pohybů

Integrace – sjednocení, spojení, včlenění

Intelekt – porozumění, rozum, rozumová schopnost, schopnost myšlení a poznání

Interakce – vzájemná činnost, vzájemné působení

Interdentála – mezizubní hláska, tj. vyslovovaná tak, že se hrot jazyka vsune mezi horní a dolní řezáky a současně vznikne mezi hřbetem hrotu jazyka a horními řezáky úžina

Interrupce – přerušování

Introverze – sklon osobnosti soustřeďovat všechn zájem na sebe

Intuice – vnuknutí, tvůrčí činnost, nápad bez rozumového zkoumání

In vitro – termín používaný pro pokusy konané mimo živé tělo (ve zkumavce)

In vivo – za života, v živém organismu

Ischémie – místní nedokrvinnost tkáně

Juvenilní – mladý, mladičkový, mladistvý, dospělý chovající se jako v době dospívání

Kalcifikace – zvápenatění, ukládání vápníkových solí ve tkáních organismu

Karcinogenní – nádorového, rakovinného původu, vyvolávající nádorový, rakovinný růst

Kardiogram – grafický záznam srdeční činnosti

Karence – nedostatek, postrádání něčeho

Katamnéza – studium a popis choroby po jejím skončení, sledování pacienta v dalším životě

Kazuistika – souhrn klinických pozorování o průběhu těžké nemoci u několika nemocných, popis lékařsky zajímavých chorob

Kinestézie – soubor pocitů určujících polohu v prostoru během pohybu

Kinezioterapie – léčení pohybem, léčebný tělocvik, léčebné cvičení

Kleptománie – nutková potřeba krást, chorobná vášeň a sklon ke krádežím,

Klonus – záškub, škubavá křeč

Koedukace – společná výchova chlapců a dívek

Koherence – souvislost, spojitost

Kolaps – zhroucení, náhlé ochabnutí, mdloba

Kombinace – spojování, slučování

Komoce – pohnutí, otřes

Kompenzace – nahrazení, vyvážení, vyrovnání, jedna ze speciálních pedagogických metod

Komprese – stlačení, stisknutí, zhuštění

Komunikace – spojení, spojování, styk, sdělování a dorozumívání mezi jedinci

Konfabulace – smyšlenka, zkreslování skutečnosti, smyšlenky malých dětí (nikoliv lži)

Konfúze – slití, zmatení, zmatené myšlení

Konstituce – uspořádání, souhrn zděděných nebo získaných znaků u jedince

Konvergence – sbíhavost, sbíhání se

Konziliární – poradní

Koordinace – uspořádání, sestavení podle určitého pravidla, harmonická souhra

Korelace – vzájemný vztah, souvislost, souvztažnost

Kranioschiza – vrozený rozštěp lebky

Kriminální – týkající se trestního činu, trestní

Kryptorchismus – zadržení varlat, nesestoupení varlete do šourku

Kumulace – hromadění

Kvadruparéza – částečné ochrnutí všech čtyř končetin, také tetraparéza

Kvadruplégie – úplné ochrnutí všech čtyř končetin, také tetraplegie

Kyfóza – chorobné obloukovité prohnutí páteře dozadu

Labilní – vratký, nestálý, kolísavý, nepevný

Labiodentální – retozubný

Latentní – skrytý, bezpříznakový

Lateralita – vrozené nebo získané přednostní užívání orgánu jedné poloviny těla

Letargie – chorobná spavost, spánek blížící se bezvědomí, stav chorobného útlumu, netečnost

Leukémie – nádorové bujení bílých krvinek

Léze – poškození, porucha určité struktury

Logopedie – úsek speciální pedagogiky zabývající se rozvojem, výchovou a vzděláváním osob s vadami řeči

Lokomoce – aktivní pohyb organismu z místa na místo

Lordóza – chorobné prohnutí páteře dopředu

Makrocefalie nebo **makrocefalie** – nadměrně velká hlava

Maladaptace – špatná přizpůsobivost, porucha přizpůsobivosti, neschopnost přizpůsobit se

Maladjustace – nepřizpůsobivost

Malformace – znetvoření, zrudnost

Maligní – škodlivý, zhoubný

Mánie – druh psychické poruchy, zběsilost, vášeň, náruživost

Masochismus nebo **mazochismus** – pohlavní zvrácenost projevující se potřebou být týrán

Masturbace – pohlavní sebeukájení, ipsace, onanie

Melancholismus – útlum životní aktivity, těžkomyslnost, zádumčivost

Meningitida – zánět mozkových plen (blan)

Meningoencefalitida – současný zánět mozku a mozkových blan

Meningokéla – vrozený výhřez mozkových a míšních plen

Meningomyelokéla – cystický výhřez míšních plen a části míchy

Menses – měsíčky, měsíční krvácení, menstruace

Metabolismus – látková přeměna

Metoda – postup, způsob

Mezenchym – embryonální tkáň vzniklá z mezodermy, ze které se v organismu vytváří pojivo, svalstvo, cévy

Mikrocefalie – abnormálně malá hlava, také mikrocefalus

Mimika – vyjadřování vnitřního hnutí výrazem tváře nebo pohyby

Mobilní – pohyblivý

Modifikace – úprava, přizpůsobení se vnějším vlivům

Monaurální – vztahující se k jednomu uchu

Mongolismus – vrozená vada projevující se poruchou duševního a tělesného vývoje (zastaralý, nevhodný název pro Downův syndrom)

Monoparéza – částečné ochrnutí jedné končetiny

Monoplégie – úplné ochrnutí jedné končetiny

Monosenzoriální – s účastí jediného smyslu

Morbidita – nemocnost, počet chorob v poměru k počtu obyvatelstva v určitém časovém údobí

Motorika – pohybovost, hybnost, schopnost se pohybovat

Multilaterální – mnohostranný

Multisenzoriální – s účastí většího počtu smyslů

Muskulární – svalový

Mutace – náhlá přeměna, změna hlasu v dospívání

Muzikoterapie – léčení hudbou, meloterapie

Myelidita – zánět míchy, zánět kostní dřene

Myom – nezhoubný nádor ze svalové tkáně

Myopatie – obecný název pro onemocnění svalstva

Myopie – mhouření očí, krátkozrakost

Narcismus – pohlavní záliba v sobě samém, ve vlastním těle, chorobná sebeláska

Narkománie – chorobná touha po omamných látkách a jejich užívání s následnou závislostí (lépe drogová závislost)

Negativismus – chorobný odpor proti jakémukoliv vlivu, působení či požadavku okolí

Nekróza – místní odumření tkáně nebo orgánu v živém organismu

Neuralgie – bolest nervového původu, záchvatová bolest v průběhu nervu

Neurastenie – nervová slabost, vyčerpání

Neurofyziologie – nauka o normální činnosti nervového systému

Neurologie – nauka o nervových chorobách a jejich léčení

Neuron – nervová buňka, základní jednotka nervového systému

Neuropatie – blíže nespecifikované onemocnění nervů

Neuropsychóza – chorobný projev poruchy vyšší nervové soustavy, neuróza v kombinaci s psychotickými projevy

Neuróza – psychická porucha bez prokazatelné chorobné změny nervstva, při které nedochází ke změnám, jež by se dotýkaly jádra osobnosti

Obsedantní – nutkavý, vtíravý, vtírající se

Obsese – nutkavá myšlenka, nutkavé jednání, chorobně utkvělá představa, také anankasmus

Obstinace – neústupnost, vzdorovitost, umíněnost, zarputilost

Oftalmologie – nauka o oku a jeho chorobách, oční lékařství

Okluze – uzavření, závěr, překážka, skus

Okluzor – prostředek, kterého se používá při léčení dětské šilhavosti k zakrytí lépe vidícího oka

Oligofrenie – vrozená nebo získaná slabomyslnost, rozumová méněcennost

Onanie – pohlavní sebeukájení, ipsace, masturbace

Onkologie – nauka o nádorech

Ontogeneze – vývoj jedince od zárodku až do zániku, průběh celého života

Onychofagie – okusování nehtů

Opium – omamný prostředek, šťáva z nezralých makovic obsahující různé alkaloidy

Optika – nauka o světle

Optotyp – tabulka ke stanovení zrakové ostrosti

Ortodoncie – nauka o nepravidelnosti chrupu a jeho léčení

Ortografie – pravopis

Ortopedie – nauka o vrozených a získaných vadách tvaru nebo polohy pohybového ústrojí a jejich léčení, chirurgie pohybového ústrojí

Ortoptika – náprava zraku tupozrakých

Osifikace - kostnatění, přeměna v kostní dřev

Osteoartritida – zánět kosti a kloubu

Osteomyelitida – zánět kostní dřene

Otitida – zánět ucha

Otolaryngologie – lékařství ušní a krční

Otorinolaryngologie (ORL) – nauka o chorobách ušních, nosních a krčních, ušní, nosní a krční oddělení v nemocnici

Otoskopie – vyšetřovací metoda přímým pozorováním ušního orgánu

Palatála – měkká souhláska tvořená na předním patru (ď, ť, ň)

Palatofonie – patologicky zvýšený nosový přízvuk při rozštěpu patra

Palatolálie – vada řeči způsobená rozštěpem patra

Parafrenie – duševní onemocnění charakterizované bludy a halucinacemi, při nichž však nedochází k těžkému rozvratu rozumových schopností a k rozštěpu osobnosti

Paraplégie – úplné oboustranné ochrnutí dolních nebo horních končetin
Paréza – neúplná obrna, neúplné ochrnutí některých částí těla
Paternita – otcovství, autorství
Patogeneze – původ a průběh vývoje nemoci
Patologie – nauka o nemocech, chorobných pochodech a změnách v organismu
Patopsychologie – nauka o chorobných duševních stavech
Pavor nocturnus – noční děs, děsivé představy a bludy při různých psychózách
Pedagogika – věda o výchově, vzdělávání a vyučování
Pediatric - dětské lékařství
Pedofilie – pohlavní náklonnost k mladistvým, pohlavní zneužívání dětí
Pedopatologie – věda o chorobách mládeže
Percepční – vnímající, citlivý
Perforace – proděravění, proniknutí, proražení
Periferní – obvodový, okrajový, vzdálený od středu
Perinatální – týkající se období porodu a deseti dnů po porodu
Plasticida – poddajnost, tvárlost, výraznost, názornost
Plégie – obrna, úplná ztráta hybnosti
Poliomyelitida – zánět šedé hmoty míšni
Polydaktylie – vrozený nadměrný počet prstů ruky nebo nohy, hyperdaktylie
Populace – obyvatelstvo, souhrn osob žijících v určité době na určitém místě, zalidnění
Postnatální – týkající se vývoje po narození
Praxe – výkon zaměstnání, zkušenost, zběhlost
Predispozice – náchylnost, sklon, vrozená nebo již předem získaná podmínka pro určitý jev, chorobu
Prenatální – týkající se embryonálního a fetálního období vývoje
Presbyopie – stařecká dalekozrakost
Prevence – předcházení, včasná ochrana
Profylaxe – předběžná ochrana před nemocí, ochranný zákrok, prováděný v době, kdy ještě nenastalo nebezpečí infekce
Prognóza – předpověď
Pronace – stočení ruky s vnitřní plochou palce, stočení končetiny dovnitř podle podélné osy
Protéza – umělá náhrada chybějící části těla
Pseudofobie – strach ze lži
Pseudooligofrenie – zdánlivá, nepravá slabomyslnost, vysvětlitelná např. smyslovými vadami, sociálním prostředím
Psychastenie – duševní porucha s příznaky únavy, duševní stísněnosti
Psychiatrie – lékařský obor zabývající se duševními poruchami
Psychický – duševní, týkající se duševních pochodů
Psychoanalýza – léčení duševních chorob, zvláště neuróz, rozborem psychického dění
Psychogenní – psychicky podmíněný, vzniklý působením duševních reakcí
Psychologie – nauka o zákonitostech, vývoji a projevech duševní činnosti
Psychomotorický – týkající se duševních a hybných jevů, převádějící v pohyb volní popudy
Psychoneuróza – projev poruchy vyšší nervové činnosti bez stálých změn anatomických
Psychopatologie – obor zabývající se odchýlnými duševními projevy
Psychopedie – úsek speciální pedagogiky zabývající se rozvojem, výchovou a vzděláváním osob s mentálním postižením
Psychoterapie – cílevědomé léčebné působení na duševní stav člověka
Reakce – zpětné působení, odezva, odpověď, odpor, proces chemické přeměny látek
Recidiva – opakování, návrat choroby
Redukce – omezení, zjednodušení, zmenšení
Reedukace – jedna ze speciálně pedagogických metod, přeškolení, převýchova
Reflex – ohnutí, bezděčná reakce organismu na vnější podnět zprostředkovaná nervstvem, odezva, ohlas, odraz světla, odlesk
Refrakce – lom světla, opětovné zlomení chybně srostlé kosti
Regrese – ústup, zpětný vývoj
Rehabilitace – soubor opatření napravujících orgánové defekty a vracující porušenou funkci
Rekonvalescence – zotavení po nemoci, období uzdravování
Reparace – oprava, náprava, nahrazení, obnovení
Represe – potlačování, utlumení nevhodného, škodlivého jednání
Resocializace – opětové zapojení do společnosti, zpětné vytváření sociálních vztahů
Respirační – dechový, dýchací
Retardace – zpomalení, opoždění, zaostávání, zpomalený, opožděný vývoj
Retence – zadržování, zástava, přidržení, udržení

Retikulární – síťkovitý, síťkový
Rezistence – odpor, odolnost vůči vnějším vlivům
Rezonance – ozvěna, ozvuk, odezva, ohlas
Rinolálie – mluvení nosem, huhňání, nosovost
Rinoragie – silné krvácení z nosu
Sadismus – sexuální úchylka libující si v krutosti
Sadomasochismus – sexuální úchylka, kdy se nachází uspokojení ze zakoušeného trýznění a trýznění druhých
Sangvinik – člověk horkokrevný, vznětlivý, prudce reagující
Sedativa – léky uklidňující, utišující, zmírňující bolesti
Segregace – odlučování, oddělování
Sekrece – vylučování, vyměšování, oddělování
Senilní – stařecký, vetší
Senzomotorický – vztahující se k citlivosti a pohybu
Schizofrenie – rozštěp mysli, rozpad osobnosti
Simultánní – současný
Skleróza – kornatění, chorobné tvrdnutí tkáně nebo orgánů
Skolióza – vychýlení páteře ve frontální rovině
Socializace – zapojení do společnosti po stránce společenské, pracovní i subjektivní
Sociologie – nauka o lidské společnosti, o společenských jevech a vztazích
Somatologie – tělověda, nauka o těle
Somatopedie – úsek speciální pedagogiky zabývající se výchovou tělesně postižených
Spasma nebo **spazma**, **spasmus** nebo **spazmus** – křeč, sevření, křečový, stah
Stereopsie – pevný, neměnný tvar, stav, návyk automaticky používaný
Stimulace – dráždění, povzbuzování, podněcování
Stomatologie – lékařský vědní obor zabývající se chorobami úst, čelistí a zubů
Strabismus – šilhavost, šilhání
Subnormalita – podprůměrný vývoj, podprůměrné schopnosti, podprůměrné nadání
Sugesce – navození určitých myšlenek, pokynů druhému, neúmyslné podléhání druhé osobě bez rozumových důvodů
Supinace – odvrácení, otočení horní končetiny dlaní nahoru, dolní končetiny zevním okrajem nohy dolů
Surditas – hluchota
Surdomutitas – hluchoněmost
Surdopedagogika – věda o výchově neslyšících
Symptom – příznak, projev
Syndaktylie – vrozený srůst dvou nebo více prstů
Syndrom – soubor, skupina příznaků charakterizujících chorobný stav
Syntéza – skládání, shrnutí, slučování
Taktilní – hmatový, dotykový
Terapie – ošetřování, léčení, léčba
Termoterapie – léčení teplem
Tonus – napětí
Torpidní – nehybný, nečinný, tupý, netečný
Toxikománie – vášnivá touha po požívání jedovatých látek, chorobná závislost na určité droze
Transplantace – operační přenos buněk, tkáně nebo orgánu
Trauma – poranění, úraz
Tyfologie – věda zabývající se zrakově postiženými a jejich společenskou existencí
Tyfopedie – úsek speciální pedagogiky zabývající se rozvojem, výchovou a vzděláváním osob zrakově postižených
Typ – druh, vzor, forma, příklad, představitel skupiny, který má všechny základní znaky společné všem jednotlivcům
Typologie – nauka o typech a třídění na typy
Urémie – močokrevnost, vnitřní otrava organismu močovými látkami
Utilita – užitečnost, prospěšnost, vhodnost
Vegetace – rostlinstvo, růst rostlin, bujení, výrůstek
Verbalismus – nadměrná, zbytečná mnohomluvnost
Vibrace – chvění, kmitání
Vitalita – životnost, životaschopnost, životní síla
Vokalizace – jasná a přesná vyslovování samohlásek a slabikotvorných hlásek v řeči nebo při zpěvu
Zoofobie – chorobný strach před zvířaty

Zpracováno volně podle publikace:

ŠEKNKÝŘOVÁ, R. *Úvod do základů terminologie pro speciální pedagogii*. Brno : MU 1994.